

פרשת פנחס תשפ"ב

גליון ע"ט

"תשמרו להקריב לי במועדו" - התעוררות עצומה ל'קריאת שמע' בזמנה

מ"ה למעשה התהוקות בעבודת ה'...

לע"נ מ"ה הרבני אסן מירון
ג' הרבני אסן קרלין, וכל מתי ישראל

דברים נוראיים כתב מרן הגר"ח קניבסקי זיע"א (ארחות יושר - ערך תפילה) וז"ל: "ואפי' מי שאין מתפלל כותיקין עכ"פ חייב להשכים כפי יכולתו כמו שאמרו (ברכות ה') "קדימו וחשיכו לבי כנישתא כי היכי דתורכו חי", [-תגיעו מוקדם לבית הכנסת לשחרית וערבים כדי שתאריכו חיים]. ואמרו (בשבת קכ"ז) השכמת ביהמ"ד הוא מהדברים שאדם אוכל פירותיהן בעוה"ז והקדן קיימת לו לעוה"ב. ואמרו (תחומא מק"ט) צריך אדם להשכים לתפלה שאין לך גדולה מן התפלה, ואמרו (במדב"ר בלק, והובא ברש"י שם) הן עם כלביא יקום עומדין כאריות ממתתן לק"ש ולתפלה, ואמרו (בברכות מ"ג) ת"ח אל יכנס באחרונה דקרו ליה פושע ועצל, ולעת"ל יקראוהו כולם בשם הפושע והעצל (כמ"ש בנחומא ריש ויקהל שלעת"ל יקראוהו לפי מעשיו) ואוי לה לאותה בושה וכלימה, ואמרו (באדר"נ פכ"א) שינה של שחרית מוציא את האדם מן העולם שיכול לעבור זמן קריאת שמע ע"ש והרי זה מעוות לא יוכל לתקון כמ"ש בחגיגה (ה"ף ט') ואפי' ביטל פעם א' ק"ש כאילו לא קרא כל ימיו כמ"ש בברכות (ס"ג): ועי' באו"ח סי' נ"ח ס"ב שפסק דאפי' אין מתפלל ותיקין חייב להקדים מה שיכול ואיסור גמור להתאחר עד סוף הזמן כמ"ש הגר"א בשם ירושלמי (מובא במ"ב שם סק"ג) ובגמ' (ברכות כ"ט) אמרו במערבא

הנושא שיהיה כתוב כאן בעז"ה, זה דבר שבשושן לדבר על זה, אבל מה נעשה שיצר וחילולתיו מתגברים גם בנושא כל כך חשוב - ודווקא בגלל שהם יודעים את חשיבות הדבר, על כן בס"ד נתחזק באמירת ק"ש בזמנה ובכוונה יתירה. היה פעם יהודי שעבד קשה מאד מאד בערב פסח, מט"ו בשבת הוא התחיל בנקיונות הבית, מכל פירור ופירור של אבק וחמץ, בחודש ניסן עצמו הוא כמעט ולא נתן תנומה לעפעפיו, בערב פסח הוא הלך לשאוב מים שלנו, ואפה את המצות בהלל ובשמחה - מתוך הקפדה וזהירות עצומה שלא יבוא לחשש חימוץ...

בכניסת החג, הוא הרגיש שהוא מתעלף מעייפות, ובמצב כזה הוא לא יכול לעשות ליל הסדר, על כן הוא נכנס לנוח מעט, ...

הוא התעורר ב-8 בבוקר...
לא מצה ולא ד' כוסות, לא הגדה ולא מה נשתנה, לא מרור ולא חרוסת...
לא נורא, הוא ניחם את עצמו. רחמנא ליבא בעי, הקב"ה יודע כמה רציני והשתוקקתי לקיים את המצוות של ליל הסדר (כמדומני שיש חשבון מהגר"א ש 56 מצוות!), ממש לא נורא, והמשיך בשגרת יומו כרגיל...

זה נשמע תקין? לא!
כל יהודי שמחמיץ את מצוות הלילה הקדוש - מרגיש החמצה נוראה - נכון שהייתי ("כביכול") אנוס, אבל סוף כל סוף, לא אכלתי מצה, לא שתיתי ד' כוסות, לא קיימתי מצוות סיפור יציאת מצרים וכו'...

אחי ורעי, אהובי ויודי, הסיפור של אי אכילת מצה, זה סיפור מאד מאד לא מצוי, אפילו אנשים חולים, ואפילו בשואה התאמצו מאד מאד לקיים מצוות אכילת מצה...
אבל...
שזה מגיע למצווה דאורייתא שמחויבים בה, כמו אכילת מצה. וזמנה עובר - כמו אכילת מצה, מצוות 'קריאת שמע -

גם אם נניח שהטענה צודקת (והיא לא צודקת!) זה מעוות לא יוכל לתקון, וכתוב על זה דברים חמורים כמו שנראה לקמן בעז"ה...
חוצמזה שהטענה לא צודקת בכלל, "וזכרת את ה' אלוךך כי הוא הנותן לך כוח לעשות חיל", היצר מרמה אותנו אם נישן על חשבון 'קריאת שמע ותפילה' נרויח מכך שנוכל ללמוד יותר טוב, והדבר הפוך, על ידי לימוד ותפילה אז יש סייעתא דשמאי. [נכון שצריך להקפיד לישון כמו שצריך, וזהו רצון ה', אבל יש חיוב גמור לקרוא את שמע בזמנה, ומי שמרגיש עייף, יחזור לישון אחרי התפילה וכדו', או שיחשב בלילה את התוצאות, וכמאמר המשגיחים "היצר הרע לא בא בבוקר, הוא בא בלילה"...]

א' גוט ווארט
מאגזיין פון תשע"א
הכח של 'אמונת חכמים'.
ספר רבי יצחק אהב ציון: (מתוך 'זמנת האור').
אשה מעוברת באה אל הרבנית קניבסקי ע"ה וספרה שהרופאים גלו שהעבר שבמעיה הפוך ואם לא ישוב ויתפך תזדקק לנתוח.
השיבה הרבנית שיש לכך סגולה ידועה, לראות שלא יהיו בביתה ספרים הפוכים. אם כל הספרים יעמדו ישר, יתיישר גם העובר.
מהרה האשה לביתה למלא אחר הסגולה. אלא שלא שמעה טוב והבינה "סירים" במקום "ספרים". נכנסה למטבח והפכה את כל הסירים, כולל אלו שעמדו בארונות הפסח...
למחרת הלכה לביקורת, ולא הופתעה כשהרופא המופתע בישר שהעובר התהפך, ויהיה לידה רגילה בעז"ה.
היא באה לבשר לרבנית, וסיפרה איזה טורח היה לה, לטפס ולהפוך את כל הסירים והתבניות של פסח בארונות העליונים...
ספרה הרבנית לרבנו שיש סגלה חדשה: להפוך את הסירים...
חיך רבנו, והראה סיפור שמספרת הגמרא (פסחים מב.) על בני פפוניא, שירב מתנה דרש להם שאשה לא תלוש מצות אלא ב"מים שלנו", והיה שיעבר עליהם לילה. אבל הם הבינו שכונתו היתה שדרושים מים שלו [-של ר' מתנא] ללישת המצות. למחרת הביאו כולם כדיהם כדי שימלאם ממימיו.
ואמר הגאון מליסא (פתחא זוטא עא) שהגמרא באה לציין את שבחם של בני פפוניא ולהודיענו עד היכן הגיעה אמונת החכמים שלהם, שעל אף שעל פי הבנתם דברי רב מתנה אינם מובנים, ואולי אף מקוממים - הם צייטו לדבריו, והביאו כדיהם אליו כדי שימלא אותם במים שלו.
נתחזק כולנו ב'אמונת חכמים' - ויכול הנוטל עצה מן הזקנים אינו נכשל"...

דוד מטיאס הרב דוד מטיאס
do548432274@gmail.com
ר' אמונת של הלכה
שיעור שתיית יין שפוטש שאר משקין
יש לעיין בהא דמבואר בשו"ע סי' קע"ד ס"ב שאם בירך על היין אין צריך לברך על שאר משקין המונחים לפניו [או שהיה דעתו עליהם] מפני שנפטרים הם בברכת היין, האם דין זה הוא דוקא בשותה שיעור חשוב מהיין [כגון רביעית או עכ"פ מלא לוגמין] או לדמא גם בטעימה בעלמא מהיין נפטרים שאר המשקין בברכת היין. ועיין שער הציון (ס"ק ג') שכתב לדקדק מדברי הדרך החיים שגם בטעימה בעלמא נפטרים שאר משקין, אך כתב עלה השער הציון דיש לפקפק בדין זה הרבה, וצוין לדבריו בביאור הלכה (ד"ה יין פוטר) שם נשאר בצריך עיון על דברי הדרך החיים ומסקין שם הביאור הלכה בסוף דבריו שמי שירצה לפטור שאר משקין בברכת היין נכון לכתחילה שישתה על כל פנים מלא לוגמין, ואם לא שתה מלא לוגמין יבקש לאחד שלא טעם כלל מן הכוס שיפטורו בברכה על המשקין או שיברך על מעט סוכר לפטור המשקין עיי"ש.

ולפי דברי הביאור הלכה נמצא שהשומע קידוש [על מזונות] בשבת בבוקר ורוצה לטעום מעט מן היין [כמבואר בשו"ע סי' רע"א סי"ד שמצוה מן המובחר שיטעמו כולם], אם טעם השומע כמלא לוגמין נפטור המשקין בשתייה זו, ואם לא טעם השומע כמלא לוגמין, הדבר ספק אם נפטור שאר משקין, וראוי להקפיד בכהאי גוונא לברך על איזה דבר מאכל שברכתו שהכל ולפטור בזה את המשקין או לבקש ממי שלא טעם מן היין שיפטורו בברכה על המשקין.

עוד יש לעיין האם מיין ענבים דינו כיון שפוטש שאר משקין, וראיתי בשבט יצחק (פי"א ס"ק ב') שהארץ בזה והביא צדדים לכאן ולכאן וכתב שישמע משמיה דהגרי"ש אלישיב זצ"ל דרצוי שלא לסמוך על דין יין פוטר שאר משקין כאשר מברך על מיין ענבים, ועיין גם שו"ת שבט הלוי (ח"א סי' מ"ט) שנסתפק בדבר אם מיין ענבים שלנו דינו כיון לפטור שאר משקין עיי"ש [ולפי דבריהם אפילו אם שתה מהמיין ענבים כמלא לוגמין רצוי לפטור שאר משקין על ידי דבר מאכל שברכתו שהכל]. אמנם דעת הגר"ש איוערבאך זצ"ל (הליכו"ש פסח פ"ט סעיף כ"ה) שגם מיין ענבים פוטר שאר משקין כיון, וכן דעת הגר"ח קניבסקי זצ"ל (שאלת רב ח"א רס"ד).

לייטי ע"ז וחלילה לזלזל כקללת חז"ל.

ולחיווק העניין (אף שאינו צריך באמת שום חיזוק, אבל משום היצר הרע וחילייתו שהביאו רפיון אף בדבר יסודי זה, נביא לקט דברים במעלת ק"ש).

כתב מרן הגר"ש פינקוס זצ"ל (הובא בפניני ר' שמשון - ערך 'קריאת שמע') "אם ננסה לדרג את מקומה של מצות קריאת שמע בסולם המצוות, מסתבר שהיא מהמצוות שהנשמה תלויה בהן.

כבר אמרו חז"ל (ברכות י:): "גדול הקורא קריאת שמע בעונתה, יותר מהעוסק בתורה". והרי מעלתה של מצות תלמוד תורה נוראה ונשגבה היא עד מאד.

בזהר (וישלה דף קעז ע"ב וראה עוד בנפש החיים ש ער ד"ו) מובא **שהלומד תורה דבק בכיכול בו יתברך ממש**. הקדמונים אומרים שלמוד התורה זה המצוה היחידה שנוגעת בפנימיות. עוד אמר הגר"א (בבאור למשל יג, יד), שהמצוות נותנות כח לאיברים, אבל התורה היא עצם החיים! כל המצוות הם כלים של שייכות לקב"ה - מגע מסוים עם הקב"ה, אך בלמוד התורה האדם מתקשר ממש בו יתברך, ללא כל אמצעים.

בה אנו רחויי מעשה מחוק באמונה ובטחון

אולי זה מידת הרחמים?

חביבי עלי להביא את דברי הגמ' (פסחים קיח). "אמר רב חסדא: מאי דכתיב הודו לה' כי טוב - הודו לה' שגובה חובתו של אדם בטובתו, עשיר - בשורו, ואת עני - בשיו, יתום בביצתו, אלמנה - בתרנגולתה". ופירש"י (ד"ה עשיר בשורו): "מפסידו ממון [ומכפר] על גופו".

בספר "רבי חיים" מובא הספור הבא: מתווך נודע התמרמר בפני רבנו, שבזמן האחרון כל עסקה שהוא עומד לסגור מתבטלת ברגע האחרון, ובנוסף אין יום שבו הוא אינו סופג ד"ח תנועה, בכל פעם מסבה אחרת. אין זאת אלא שמדת הדין מתוחה כנגדו, ויש להמתיק את הדינים...

"אולי זו דוקא מדת הרחמים", אמר לו רבנו. "מי יודע ממה אתה ניצל על ידי כך! אך המתווך עמד על דעתו: "זו מדת הדין. אני מבקש

לקראת שבת - לכו ונלכה

מעשה בבחור ישיבה, שבלי כל התראה מקדמת איבד את התחושה ברגליו. הוא הובהל לבית החולים. הרופא שלח אותו לבדיקת "סי.טי". אך הסבה לא נמצאה. הוא נשלח לבדיקה אצל פרופסור בכיר, שקבע כי לש לבצע ניתוח בעמוד השדרה. כדי לאתר את הסבה, ורק אז ידעו כיצד לטפל בבעלה, אם בכלל...

הוריו של הבחור נרתעו: "ניתוח בעמוד השדרה רק בשביל בדיקה? לא בא בחשבון! באו אל רבנו מרן הגר"ח קניבסקי וצוק"ל. שאל אותו רבנו: "אתה שומר שבת?".

הוא. כמובן. השיב בחיוב. שאל אותו רבנו: "אתה יודע הלכות שבת?".

הוא השיב במבוכה: "ברמה שטחית". אמר לו רבנו: "רבי שלמה אלקבץ חבר את הפיוט 'לכה דודי', ובאחד הבתים נאמר: 'לקראת שבת לכו ונלכה כי היא מקור הברכה'. מי זוכה ללכו ונלכה? - 'לקראת שבת'. תיקן את עצמך לכבוד שבת, ואז, בעזרת ה', תיפתר בעיית ההליכה".

שאל הבחור: "איך להתכונן לכבוד שבת?". "תלמד הלכות שבת, ותקבל שבת מוקדם", השיב רבנו.

הוא קנה ספר הלכות שבת, וקבע גם אברך ללמוד הלכות שבת בעיון. כמו כן התחיל לקבל את השבת בשעה מקדמת.

מהשבוע הראשון חלה הטבה. לאחר כמה חדשים התהלך הבחור על שתי רגליו! (ותמוך האור על מרן הגר"ח קניבסקי זיע"א).

העוסק בתורה בזמן אחר. **והטעם** מדוע יש בק"ש מעלה יותר מעסק התורה, הוא מפני **דעסק התורה מבטא חיבור בשכל, אבל בק"ש יש את שני החלקים גם חיבור בהכרה ובשכל, וגם חיבור בהרגשים שהאדם מכיר ומרגיש ומגיע לאיזה תפיסה של אמתת המצוא.**

ודבר נורא מובא בתנא דבי אליהו (פרשה ט"ז): "ומה נשתנה ישעיה בן אמוץ מכל הנביאים שהוא היה מתנבא כל הטובות והנחמות לישראל יותר מכל נביאים, מפני שהיה מקבל עליו עול מלכות שמים **בשמחה** יותר משאר נביאים".

ומבואר מזה שלבד מן העבודה השכלית שיש בק"ש להגיע להכרה עמוקה בייחוד השי"ת ואין עוד מלבדו, יש ג"כ עבודה רבה להשיב דבר זה אל הרגשי הלב. ולכן יש מעלה בק"ש בעונתה יותר מלימוד התורה. (דעת התפילה).

ישרה - שאנחנו מסתכלים על דברים ממבט ארצי זה נראה אסון גדול, אבל הקב"ה נמצא בשמים והוא יודע מה טוב לאדם" עכ"ל.

ונראה לפרש בדבריו הקדושים על פי דברי הגמ', שנגר עליהם למות ביום של הפיגוע [ומי שלא מאמין בזה, הרי זה כפירה בעיקר הראשון מעיקרי האמונה "עשה ועושה ויעשה לכל המעשים"].

אבל...

הם יכלו למות בתאונת דרכים, או סתם דום לב או אפילו מיתה ביסורים מה'מחלה' וכדו' - באו מלאכי רחמים והתחננו שיזכו למות מות קדושים למות על ידי מרצחים בגלל שהם יהודים - עם טלית ותפילין באמצע התפילה, יש מיתה יותר יפה מזו? ?? [למי שמוסתכל במבט של עולם העליון, והעיקר זה מה יהיה לאדם בחיי הנצח].

והלימוד לדידן: אנחנו מתפללים שתהיה המתקה ולא יהיה ח"ו שום דבר, ומלאכי רחמים יצליחו להמתיק הכל [וצדקה תציל ממוות, ואכמ"ל] אבל אם ח"ו קורה לאדם נזק כספי - במקום לבכות ולהתלונן, צריך לרקוד ולשמות, "מפסידו ממון ומכפר על גופו"...

ליגרינו בכל לבבנו

היה ילד חמד שהגיע לגיל בר מצוה. הוא החל להניח תפילין וערכו לו סעודת מצוה מכבדת. והנה מיד לאחר הבר מצוה התגלתה אצלו תופעה חדשה: הוא התחיל לגלות ענין בשריים לועזיים. מעולם לא היה לו קשר למוזיקה הזו. (בחימורת העניין לשמוע מוזיקה שאינה טובה עניין בגמ' חגיגה דף טו: 'אחר מאי [למה 'אחר' יצא לתרבות רעה? עונה הגמ'] - זמר יוני לא פסק מפומיה. ואים בגמ' דבר נורא. 'אחר' שהיה תנא שנכנס לפרגוד, והיה הרביע של התנא ר' מאיר וכל ר לא אניס ליה, השפיעה עליו לדעה המוזיקה של נכרים שיצא בגללה לתרבות רעה, ויצאה בת קול ואמרה 'שובו בנים שובבים חוץ מאחר').

מה קרה, מהיכן זה צץ? המשכיה החדשה והמזורה שלו למוזיקה של הגויים השפיעה גם על מצבו הרוחני שהלך והתדרדר.

בצר לו, נגש אביו לרבנו מרן הגר"ח קניבסקי זיע"א ותנה בפניו את צרתו. אמר לו רבי חיים: "גש לסופר שכתב לו את התפילין". הלך האב לסופר הסת"ם ואמר לו: "רבי חיים שלח אותי אצלך".

התעלומה הייתה גדולה. מה הקשר בין סופר הסת"ם לתחביב' החדש והמזרז של בנו?

הם החלו לחשב מתי הזמינו את התפילין עבור הבן. ואז החל הסופר לרועד בכל גופו: "אני יודע למה התכוון רבי חיים... והוא סיפר: "זה היה במבצע 'צוק איתן'. גרתי אז באשדוד, טילים התעופפו מעזה לכוון אשדוד. הייתי עסוק בכתיבת פרשיות התפילין לנער הבר מצוה, ובקצה החדר היה מונח מכשיר רדיו פתוח בעוצמת קול נמוכה, רק כדי להיות מעודכן ולשמוע את ההתרעות של 'צבע אדם'. בין התרעה להתרעה נשמעה ברקע מוזיקה לועזית. המוזיקה הזאת, כמובן, זרה לי, ולא שמתי לב אליה כלל. אבל בפעל היא נשמעה ברקע בזמן הכתיבה..."

אל התפילין הללו חדרה ההשפעה הרעה של המוזיקה הזו. מה הפלא שהילד שהניח את התפילין נמשך אליה! האב החליף לו את פרשיות התפילין, ובבת אחת נעלם ה'תחביב' המזרז כלא היה.

סיפור דומה שמעתי מהרב גרשון קול שליט"א, על בחור ישיבה שלמד בישיבה חשובה - והיה ריק מכל דבר יהודי, הר"מ שלו הרב קליין מחיפה הוא 'בתים מאכער' - עושה בתים של תפילין] ות"ח ראש שמים - הוא ביקש מהבחור את התפילין שלו כי הוא רוצה לבדוק אותם...

הבחור שהיה במצב רוחני כל כך גרוע, לא עניין אותו בכלל כשרות התפילין ולא הסכים למסור אותם לרב קליין. הרב קליין לא ויתר ואמר לבחור אני יתן לך 200 ₪ אם תסכים לי לפתוח את התפילין שלך (!!)... הבחור הסכים, והרב קליין פתח את התפילין וראה שהפרשיות הונחו בצורה הפוכה. [זה לשון השי"ע (סימן לב סניף מה) "תן כל פרשה בבית שלה תהא זקופה עמומם בביתה. וכתב הימשנה ברוחה" (ט"ק ריג) זקופה - כדרך קריאתה וכדרך שמעתיים ס"ת בהיכל ובדיעבד אם נתנה שם מושכת אין לפסול התפילין בשביל זה כ"כ הבי" בשם הרי"י בן חביב וכ"כ הבי" ועיין במ"א ונראה דמ"מ על להבא צריך לתקן דהיינו שיוציאם ויניחם כהלכה"]. הרב קליין הפך את הפרשיות - ומאותו הרגע הבחור נהפך ברוחניות!!!

אחרי ורעי... ברוך ה' התפילין שלנו כשרות ומחודרות - ונכתבו כדת וכדין, ואף מונחות כדת וכדין - אבל... ככל שנשקיע יותר בקדושת התפילין כך ישיפע עלינו הקדושה הנוראה והעצומה של התפילין (שהם יותר קדושים מ'ציץ') ונזכה להתקדש בקדושה של מעלה...

<p>עלון השבוע: לזכות ראובן יוסף בן מרים זכות זיכוי הרבים יתברך בבני חיי ומזוני בריווה חלק נתרם לע"ג: משה בן נתן תורת. וזוגות רחל זינת בת נובבר תורת.</p>	<p>חבורת "מעין עולם הבא" [ג' רפים במסכת שבת] קמט - קנא</p>	<p>ניתן להרשם לקבלת העלון במייל a05648496676@gmail.com בכל עניין העלון ניתן לפנות ל- 0548496676</p>	<p>דרוש תירומת להורסת העלון ניתן לתרום בינודים פלוס בקופת 'עלי באר' הנצחה שבעות - 150 ש"ח מצווה רבה וזיכוי הרבים להודיע מהמייל ולחלק בבתי כנסת.</p>
--	--	---	---